

2020:[nr]

**Motion om en handlingsplan för att
bekämpa trångboddheten av Clara
Lindblom (V)**

Dnr

Trångboddheten har ökat i Sverige de senaste 20 åren och är ett av flera uttryck för den ökade bostadsjämligheten. Detta är mycket oroande utveckling som har lett till farhågor om att smittspridning, sömnsvårigheter och orolig hemmiljö ska påverka människors hälsa och barns studieresultat negativt. Trångboddheten är som störst i storstäderna där 24 -29 procent var trångbodda åren 2016-2017 jämfört med 14 procent i övriga kommuner. Dessa uppgifter framgår av Riksrevisionens rapport *Trångboddhet – konsekvenser för hälsa och skolresultat*, RiR 2019:9, som dock inte analyserar effekterna av den extrema trångboddheten.

Boendeförhållanden är emellertid extremt komplexa och därmed svåra att studera enligt forskningen om trångboddhet. Det har exempelvis visat sig vara mycket svårt att skilja effekten av trångboddhet ifrån socioekonomiska faktorer och aspekter som rör bostadens kvalitet. Flera svenska studier har dock visat att extrem trångboddhet i icke upprustade och dåligt underhållna miljonprogramsfastigheter från 1960- och 1970-talen ökar risken att drabbas av hälso- och luftvägsproblem. Enligt Boverket är det därför viktigt att poängtera att extrem trångboddhet kan bidra till boendeförhållanden som är skadliga för hälsan, (Rapport 2016:28, *Trångboddheten i storstadsregionerna*).

Men även om det råder osäkerhet om konsekvenserna av de senaste decenniernas växande trångboddhet har vi under pågående coronapandemi blivit varse om att extrem trångboddhet kan vara livsfarlig. Riksrevisionens torra konstaterande att det är rimligt att tro att det finns en nivå på trångboddhet med negativa konsekvenser måste nu tas på största allvar.

Fem procent av befolkningen, eller var tjugonde person i landet, bor i det som definieras som extrem trångboddhet, det vill säga att fler än två personer delar sovrum. Denna allvarliga trångboddhet har fördubblats under de senaste 20 åren. I Stockholm är läget värst i Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista där 38 procent av hushållen är trångbodda enligt en nulägesanalys från Sweco om integrationen i Stockholms stad. Det är också i dessa områden som vi har fått larm om smittspridning under coronapandemin. Ohälsotalet är redan högt i dessa stadsdelar och när en person som dessutom bor trångt blir sjuk går det ju inte att dra sig undan eller isolera sig och situationen blir då väldigt farlig.

Trångboddhet är alltså vanligast bland hushåll med de lägsta inkomsterna, vilket gör den till en tydlig klassfråga. För de som inte vill eller kan köpa eget boende är hyresmarknaden det enda alternativet. Men då det är svårt att få tag på en större hyresrätt med överkomlig hyra finns inget annat alternativ för ekonomiskt svagare grupper än att bo trångt på en liten yta eller bo osäkert i andra eller tredje hand.

Bostadsmarknadsenkäten 2019 visar också att kommunerna i Storstockholm ser ett behov av större lägenheter, särskilt större hyresrätter, men anger också att de som behöver stora lägenheter inte alltid har tillräcklig betalningsförmåga. Detta gör att hushåll som behöver större bostäder ofta inte har råd att efterfråga dem, vilket ger ett mörkertal för behovet.

För att på allvar komma tillrätta med trångboddheten, med prioritet av den extrema trångboddheten, behövs omfattande och genomgripande åtgärder på flera nivåer. Vänsterpartiet i Stockholm, Göteborg och Malmö kräver exempelvis att regeringen inrättar ett statligt investeringsstöd för större hyreslägenheter i kommuner med trångboddhet, då det befintliga investeringsstödet för hyresrätter framförallt är inriktat på mindre lägenheter. Det behövs också nationella åtgärder för att stora hushåll ska kunna ha reella ekonomiska förutsättningar att bo mindre trångbott, även om det byggs nya bostäder med överkomliga hyror.

På lokal nivå måste staden på ett strukturerat och aktivt sätt använda de starka bostadspolitiska verktyg som vi har tillgång till, främst våra bostadsbolag och det kommunala planmonopolet, för att sätta fart på arbetet med att minska trångboddheten och som delmål helt få bort den extrema trångboddheten som är en verklig skam för vårt samhälle.

Vi föreslår därför att staden med hög prioritet arbetar fram en stadsövergripande handlingsplan med övergripande syfte att öka antalet större lägenheter med överkomliga hyror så att det motsvarar behovet. I det arbetet ges våra bostadsbolag uppdrag att bygga större lägenheter och exploateringsnämnden att styra mot större lägenheter vid tilldelning av mark. Inga åtgärder som kan vara verksamma ska uteslutas i förväg. Staden bör exempelvis pröva förutsättningar för öronmärkning av stora lägenheter så att de kommer trångbodda barnfamiljer till del, vid markanvisningar och bygglov premiera privata hyresvärdar som sänker inkomstkraven i nivå med våra kommunala bolag samt möjligheten att införa kommunala hyresgarantier.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta

att ta fram en handlingsplan för att bekämpa trångboddheten

Stockholm den 16 april 2020

Clara Lindblom (V)